

STRATEGISCHE AGENDA WASSENAAR 2030

"Wij werken met elkaar aan een veilig, groen en internationaal dorp, dat in beweging is, waarbij we bouwen aan een solide basis, die duurzaam en toekomstbestendig is, waar we denken in mogelijkheden en iedereen meedoet."

Strategische agenda Wassenaar 2030: integraal, opgavengericht en programmatische samenwerken

Naar versterken van realisatiekracht van coalitieakkoord tot programma 'Wassenaar 2030'

Inleiding

De gemeenteraad van Wassenaar besloot op 18 juni 2019 om de realisatiekracht van onze gemeente duurzaam te versterken. De ontwikkeling van 6 programma's voor de strategische agenda Wassenaar 2030 die op basis van dit raadsbesluit zijn gestart, past hier logischerwijs bij als een opgavengerichte manier van werken waarmee taken in het fysieke en sociale domein in samenhang kunnen worden opgepakt. De burgemeester en wethouders hebben op 1 oktober 2019 de ambities van hun programma's in concept aan de raad gepresenteerd en de uitkomsten hiervan verwerkt. Tijdens de gezamenlijke bijeenkomst van de raden van Voorschoten en Wassenaar op 10 december 2019 is het programmatisch en opgavengericht werken door de colleges benoemd als leidend organisatie- en sturingsprincipe.

In december 2019 heeft een programmateam o.l.v. de gemeentesecretaris gesprekken gevoerd met portefeuillehouders en zijn/haar meest betrokken MT-lid van de Werkorganisatie Duivenvoorde (WODV). In deze gesprekken zijn de bestuurlijke ambities geïnventariseerd over de uitvoering van concrete projecten uit de programma's van het visietraject 'Wassenaar 2030'. Een belangrijk deel van de oogst van de gesprekken is op basis van het college-werkprogramma 'Wassenaar Zelfstandig en Verantwoordelijk' in uitvoering en heeft een plek binnen de geactualiseerde Lange Termijn Agenda (LTA) en de begroting 2020 en verder.

Versterking realisatiekracht: aanpak van sturing en knelpunten (raadsbesluit 18 juni 2019; 2 en 4)

Versterking van realisatiekracht vraagt, behalve een samenhangende lange termijnvisie op de toekomst 'Wassenaar 2030', ook aanpassing naar een meer integrale en opgavengerichte wijze van werken door college en raad (in de aansturing) en door de WODV (in de uitvoering). Communicatie en participatie spelen hierin een belangrijke rol als het gaat om het zichtbaar maken/houden van opgaven, concrete resultaten en de samenhang tussen korte termijnprestaties op basis van het coalitieakkoord en langetermijneffecten van het programma Wassenaar 2030.

Programmateam Wassenaar 2030

De strategische agenda Wassenaar 2030 is bestuurlijk gekoppeld aan de leden van het college van B&W:

- Veilig, Groen en Internationaal dorp, burgemeester Leendert de Lange
- Een dorp in beweging, wethouder Caroline Klaver – Bouman
- Iedereen doet mee, wethouder Inge Zweerts de Jong
- Bouwen aan een solide basis, wethouder Hubert Schokker
- Duurzaam en toekomstbestendig, wethouder Lia de Ridder
- Denken in mogelijkheden, wethouder Kees Wassenaar

Aan iedere bestuurlijke portefeuillehouder is per programma een strategisch adviseur verbonden. Deze adviseur is het aanspreekpunt voor de bestuurder als het gaat om integrale advisering over de

verschillende opgaven en projecten in zijn/haar programma. De strategisch adviseur is eveneens geschakeld aan een specifiek lid van het Management Team van de WODV.

De zes strategische adviseurs vormen tezamen het programmateam Wassenaar 2030 en staan onder inhoudelijke aansturing van de gemeentesecretaris. De gemeentesecretaris is de eerste adviseur van het college van B&W. Het college is bestuurlijk opdrachtgever van de gemeentesecretaris die vanuit de rol van gedelegeerd ambtelijk opdrachtgever afspraken maakt met de WODV over de inhoud en realisatie van de strategische opgaven die aan het programma zijn toebedeeld.

Om te zorgen dat het Programmateam van strategische adviseurs snel optimaal gaat functioneren, werkt de gemeentesecretaris in samenspraak met de directie van de WODV en een externe procesbegeleider de organisatorische inbedding van de strategische adviseurs verder uit. Leidend principe hierbij is dat integraal en opgavengericht werken en sturing vanuit Programmateam en gemeentesecretaris in de praktijk ook echt mogelijk wordt.

De strategische adviseurs vormen het aanspreekpunt voor het college van B&W voor het programma Wassenaar 2030 en bewaken de voortgang van de uitvoering van bestuurlijke prioriteiten. Zij pakken daartoe -proactief- de verschillende strategische opgaven op die in afstemming daaraan gekoppeld zijn. Deze werkwijze bevat de elementen van opgavengericht en programmatisch en integraal werken. De implementatie hiervan is al gestart en wordt begeleid door een onafhankelijke procesbegeleider. Dit gebeurt in nauwe samenwerking tussen Wassenaar, Voorschoten en de WODV.

Het programmateam Wassenaar 2030 draagt zorg voor strategische, complexe opgaven uit de zes programma's van Wassenaar 2030. Deze worden uitgewerkt tot opdrachten om zo de ambities op visieniveau te vertalen naar uitvoering in concrete projecten binnen de verschillende programma's. Dit proces van nadere uitwerking is inmiddels in volle gang en maakt ook duidelijk welke ambities momenteel nog niet binnen de WODV zijn belegd (en ook nog niet zijn begroot), en in hoeverre dat consequenties heeft voor de mid-term review en de kadernota 2021.

Goede monitoring van het programma Wassenaar 2030 heeft tot doel tussentijds te kunnen bijstellen, intensiveren of herprioriteren, zodat de 'Plan-do-check-act cyclus' consequent wordt doorlopen. Voor het programma Wassenaar 2030 is het samenspel van college van B&W, de gemeentesecretaris en de WODV dan ook van belang. Ook als het gaat om in te spelen op de actualiteit van maatschappelijke ontwikkelingen binnen de gemeente en daarbuiten.

Hiermee wordt het voor het college van B&W beter mogelijk om:

- a. te sturen en te prioriteren t.b.v. realisatie van projecten/producten die duidelijk herkenbaar zijn als bijdrage aan een van de zes programma's;
- b. hierover te informeren en te communiceren: wat gaat goed en hoe dat past in het coalitieakkoord en het 2030-perspectief van het/de bijbehorende programma(s);
- c. de gevoelde bestuurlijke afstand tot de ambtelijke werkorganisatie te verkleinen.

Andere werkwijze en andere sturing

Het werken met een programmateam als de strategische koppeling tussen bestuur en WODV is onderdeel van een besturingsfilosofie die past bij de veranderende rollen van (en het daardoor veranderende samenspel tussen) raad, college en ambtelijke organisatie. De komende

Omgevingswet waarin participatie essentieel is, illustreert die verandering en vormt een aangrijpingspunt voor een besturingsfilosofie die de realisatiekracht van Wassenaar vergroot. Ten behoeve van dit proces werkt de driehoek van burgemeester, gemeentesecretaris en griffier een aanpak uit waarmee college, raad en ambtelijke organisatie hun rol verhelderen en aanscherpen en hun samenspel verder versterken.

Het bijstellen van de werkwijze en sturing moet leiden tot meer realisatiekracht. De voortgang op een aantal specifieke strategische dossiers laat zien dat deze tijd en bijbehorende maatschappelijke opgaven vragen om een nieuwe manier van werken. Anders werken wordt mede ingegeven door de veranderende rol van de overheid anno 2020, waarbij interactieve beleidsvorming en inwonersparticipatie belangrijke pijlers zijn. Dit komt bijvoorbeeld naar voren in onderwerpen als:

- *Sociaal domeinplein*
Een dossier dat gebaat zou kunnen zijn bij een aanpak in de geest van de Omgevingswet: gebiedsontwikkeling met ruimte voor ontwikkelende partijen die begrijpen hoe anno 2020 dit soort zaken worden opgepakt: duurzaam combineren van zorg-, onderwijs- en woonfuncties; slim aanbesteden en financieren; participatie; kennis van het lokale beleid en de lokale bestuurlijke en maatschappelijke verhoudingen.
- *Bereikbaarheid; A44 als kansendossier*
Resultaat hier vraagt om effectiever optreden in de regio en een herdefinitie van haalbare oplossingen naast een idee als de volledige ondertunneling van de N44.
- *Subsidiebeleid sturend op maatschappelijke waarden (inclusie) die ontvangers weten te scheppen.*
Een participatieve aanpak: ontwikkelen van nieuw beleid met betrokken partijen en zoeken naar goede voorbeelden van maatschappelijke meerwaarde. Wie zijn hiervoor in beeld en wat verwacht het bestuur van hen?
- *Omgang met erfgoed; vergunningen; deregulering*
Benut de ruimte die wetgeving laat voor innovatieve en creatieve aanpak.

Het Programmateam Wassenaar 2030 adviseert individuele portefeuillehouders en het college ook op strategisch niveau over meer generieke (deels nog te ontwikkelen) onderwerpen/instrumenten, zoals:

- Participatie & communicatie als dwarsdoorsnijdende thema's voor alle Wassenaar 2030-programma's. Deze samenhangende thema's hebben een eigen plaats, overkoepelend voor de zes realisatieaanpakken en vormen een centraal onderdeel van de sturingsfilosofie die ten grondslag ligt aan deze programma's.
- Participatie als rode draad in een te ontwikkelen toetsingskader voor ruimtelijke initiatieven vanuit burgers en ontwikkelaars. Daarbij gaat het onder meer om zaken als:
  - Transparantie; is een plan onder invloed van participatie zichtbaar doorontwikkeld;
  - Representativiteit: zijn de belangrijkste belanghebbenden betrokken;
  - Inhoudelijke diversiteit: zijn alle relevante inhoudelijke aspecten voldoende bediend;
  - Eigenaarschap: wat is de maatschappelijke meerwaarde van een initiatief.

- Helderheid over de vereiste kwaliteit van het participatieproces (naast criteria als ruimtelijke kwaliteit en financiële haalbaarheid) maken van zo'n toetsingskader een instrument dat het samenspel van college, raad en ambtelijke organisatie ondersteunt bij besluitvorming die recht doet aan zowel draagvlak bij direct betrokkenen als aan het algemeen belang.

De raad, die met haar besluit van 18 juni 2019 kaders heeft meegegeven voor het versterken van de realisatiekracht van Wassenaar, is over deze nieuwe aanpak met het programmateam Wassenaar 2030 in de oordeelsvormende raadswerksessie van 27 januari 2019 geïnformeerd en geconsulteerd. Mede op basis hiervan heeft het college op 28 januari 2019. besloten over de nieuwe werkwijze en de realisatieaanpakken. Eventuele consequenties van deze nieuwe werkwijze en realisatienotities in de vorm van extra (nog niet begrote) activiteiten en middelen, komen bijvoorbeeld via de Voorjaarsnota 2020 en Kadernota 2021 naar de raad. De producten waar dat in ieder geval voor geldt zijn gemarkeerd met een *.

Visie 2030

De gemeente wil zich vol inzetten op het stimuleren van inwonersparticipatie en burgerschapsaanspraak. Onze inwoners moeten in een vroegtijdig stadium op een goede manier bij het beleid worden betrokken. Participatie vraagt ook iets van inwoners. Het gaat erom inwoners te steunen die mee willen denken, werken en doen. Inwoners van Wassenaar zijn betrokken én initiatiefrijk. De gemeenteraad is er vervolgens om die initiatieven - mits goed onderbouwd en realistisch - te ondersteunen. Want de gemeente is er vóór, maar vooral ook ván de inwoners van Wassenaar. Doel hiervan is het versterken van de lokale democratie.

Anders werken

Overkoepelend voor alle zes programma's van Wassenaar 2030 waaraan de komende jaren gewerkt wordt, geldt daarom een andere werkwijze: opgavengericht en participatief. In de nota ZO WERKEN WIJ SAMEN in Wassenaar, visie over inwoner- en overheidsparticipatie en communicatie 2019-2022, is dit onder andere uitgebreid verwoord.

Communicatie

Het woord communicatie komt voort uit het Latijn: *communicare* en slaat terug op "iets gemeenschappelijk maken". En dit is dan ook de kern bij goede communicatie, namelijk omgevingsbewust werken: integraal het zoeken en vinden van samenhang. Als gemeente investeren we in de voorbereiding van processen en sluiten we aan op de omgeving. Zo kan het communicatieproces beter verlopen, zijn we op de langere termijn effectiever en behalen we resultaten die steunen op draagvlak. Toekomstbesteding dus door prepareren, in plaats van repareren en proactief en niet reactief.

Inwonersparticipatie versus Overheidsparticipatie

Participatie is een belangrijke pijler van het overheidshandelen en maakt onderdeel uit van de Omgevingswet. Onder participatie verstaan we: 'het in een vroegtijdig stadium betrekken van belanghebbenden [...] bij het proces van de besluitvorming over een project of activiteit'. Inwoners en instellingen (stakeholders) willen in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken worden bij het tot stand komen van gemeentelijk beleid en de uitvoering hiervan. Deze participatie vraagt er wel om dat van de kant van de gemeente het doel van participatie en de ruimte voor de participatie vooraf

helder wordt verwoord. Vroegtijdig samenwerken vergroot de kans op kwaliteit van oplossingen en zorgt ervoor dat verschillende perspectieven, kennis en creativiteit op tafel komen. Participatie is maatwerk. Ervaringen op het vlak van participatie dragen bij aan het verbeteren van instrumenten en processen. In de participatienota is aangegeven hoe de gemeente ervoor gaat zorgen dat er naast inwonersparticipatie ook meer ruimte is voor overheidsparticipatie.

Bij '*inwonersparticipatie*' ligt namelijk het initiatief bij de gemeente; inwoners zijn participant en het (gemeente)beleid is leidend.

In het geval van *overheidsparticipatie* start het initiatief bij de inwoner, de overheid heeft een meer faciliterende rol en denkt vanuit mogelijkheden. Als inwoners zelf een initiatief hebben, noemen we dit een maatschappelijk initiatief. Zij kunnen dan samenwerking of ondersteuning van de gemeente vragen.

Ruimte voor initiatieven en meedenken vanuit de gemeente

In de visie van Wassenaar 2030 gaat participatie verder dan 'het vroegtijdig betrekken van belanghebbenden'. De gemeente is niet als enige aan zet om maatschappelijke vraagstukken op te lossen. Gemeentebesturen en gemeentelijke organisaties zijn een onderdeel van een netwerk van inwoners, ondernemers, kennisinstellingen en maatschappelijke partners. Daarom vindt Wassenaar het belangrijk om open te staan voor kansrijke initiatieven en ontwikkelingen die uit dit netwerk voortkomen. Tevens is het essentieel met elkaar in gesprek te blijven bij het vormgeven van die ontwikkelingen. In het coalitieakkoord staat letterlijk: 'Wij zien de Omgevingswet als een kans om meer ruimte en vrijheid aan onze inwoners te bieden met duidelijke waarborgen en afspraken. Daardoor kunnen zowel professionele ontwikkelaars als inwoners eenvoudiger en sneller initiatieven realiseren'. Daarbij geldt ook dat bij alles wat er speelt in de gemeente: het is belangrijk om te luisteren naar inwoners en ondernemers. Het aan de voorkant meedenken vanuit de gemeente, in plaats van achteraf toetsen, zal als andere werkwijze zichtbaar moeten zijn.

Realisatieaanpak

VEILIG, GROEN EN INTERNATIONAAL DORP

■ We werken aan een veilig en groen dorp.

■ Net als voor onze Wassewaarders bieden we aan onze internationals 'a home away from home' met goede voorzieningen.

■ Onze partners in de regio weten waar we staan en hoe we elkaar kunnen versterken.

"Wij werken met elkaar aan een veilig, groen en internationaal dorp, dat in beweging is, waarbij we bouwen aan een solide basis, die duurzaam en toekomstbestendig is, waar we denken in mogelijkheden en iedereen meedoet."

Burgemeester L. De Lange: Veilig, groen en internationaal dorp

De uitgangspunten van dit programma

- We werken aan een veilig en groen dorp;
- Net als voor onze Wassenaarders bieden we aan onze internationals 'a home away from home' met goede voorzieningen;
- Onze partners in de regio weten waar we staan en hoe we elkaar kunnen versterken.

Ambities 2030

- Ook de internationale gemeenschap moet betrokken worden. Zij zijn van grote waarde voor Wassenaar, omdat ze de lokale economie stimuleren en reuring, vernieuwing en verjonging brengen. Dit gevoel en besef moet door alle inwoners gedragen worden;
- We moeten toe naar meer open besluitvorming. Betrokken moeten worden: het bestuur, de raad, de ambtelijke organisatie, wijk- en buurtverenigingen, ondernemers en de vele maatschappelijke initiatieven uit het dorp. Ieder in zijn eigen rol;
- Wassenaar is een toegevoegde waarde voor de regio in het bieden van open groene ruimte, hoog leef- en woonkwaliteit en een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor 'internationals'.

Beoogde doelen 2030

- Wassenaar is een veilige gemeente, maar het kan beter. Er wordt gestreefd naar veiliger verkeer, minder woninginbraken en bestrijden van ondermijning;
- Stilstand is achteruitgang. Er moet geïnvesteerd worden om de hoge leef- en woonkwaliteit op peil te houden en waar mogelijk te versterken. Het op peil houden en verbeteren van het voorzieningenniveau, zoals een politiebureau en brandweerkazerne draagt daartoe bij;
- Wassenaar wordt gewaardeerd als "gastheer" voor de internationale gemeenschap (internationals/expats en corps diplomatiek). Ingezet wordt op het versterken van deze positie en het betrekken van inwoners met een internationale achtergrond bij de Wassenaarse samenleving.

Resultaten/Producten

Discussienota's/onderzoeken

- Onderzoek en plan van aanpak naar mogelijkheden voor het terugdringen van het aantal woninginbraken. Voorbereiding/uitwerking van de plannen en realisatie*;
- Verschillende lokale initiatieven in relatie tot internationals in beeld brengen met als doel om deze aan elkaar te verbinden en waar nodig te versterken. Voorbereiding/uitwerking van de plannen en realisatie*;
- Onder de noemer Waarde van Wassenaar een concrete lobby-agenda maken om de regionale samenwerking met de Metropoolregio, Leidse regio, provincie en rijk te versterken;
- In beeld krijgen van risico's van ondermijning met name voor wat betreft de kwetsbaarheid rond vastgoed. Voorbereiding/uitwerking van de plannen en realisatie*;
- Onderzoek naar actieve manieren van communiceren met jongeren, zodat preventief kan worden opgetreden tegen alcohol- en drugsgebruik bij jongeren;

- Voorstellen om een open besluitvormingsproces te bevorderen en te werken aan een optimale besturingsfilosofie en een grotere bewustwording van de elkaars rollen, vanuit de driehoek van burgemeester, griffier en gemeentesecretaris.

Beleidsnota's, plannen en verordeningen/richtlijnen

- Aanpak overlast en terugdringen van alcohol- en drugsgebruik bij jongeren; Voorbereiding/uitwerking van de plannen en realisatie*;
- Een Handhavingsbeleidsplan;
- Plan van aanpak inclusief communicatie over positieve effect van een internationaal dorp en in welke mate dit bijdraagt aan de verdere ontwikkeling van een zelfstandig Wassenaar;
- Het ontwikkelen van beleid voor evenementen.

Uitvoering(sprojecten)

- Het uitbreiden van het aantal gemeentelijke handhavers om leefbaarheid en veiligheid te verbeteren.

Going concern/blijvend aandacht voor

- Handhaving van een eigen voorzieningenniveau, zoals een politiebureau en brandweerkazerne;
- Handhaving Drank- en Horecawet;
- Actuele APV;
- Invulling geven aan goed gastheerschap voor de internationale gemeenschap en corps diplomatiek.

Samenhang - productonderdelen die bijdragen aan resultaten uit een andere Realisatieaanpak

- Aanpak overlast en terugdringen van alcohol- en drugsgebruik bij jongeren Preventieakkoord Gezondheidsnota uit het programma "Iedereen doet mee"; Het communiceren hierover komt ook terug in het overkoepelend deel over communicatie;
- Beleid voor evenementen heeft een relatie met de evenementenkalender uit het programma "Een dorp in beweging";
- Een veiliger dorp heeft een relatie met fietsveiligheid uit het programma "Een dorp in beweging".
- Hoge leef- en woonkwaliteit op peil te houden en waar mogelijk te versterken uit het programma "Een dorp in beweging".

Realisatieaanpak

EEN DORP IN BEWEGING

- We werken aan een fietsverkeersveiligere en goed bereikbaar dorp met een bloeiende economie.
- We maken van het dorp, de duinen en het strand een prachtige plek voor inwoners en toeristische bezoekers om te recreëren en verblijven.
- We zijn een belangrijke regiopartner om de verkeersmobiliteit te verbeteren.
- Schone lucht en kwaliteit van wonen en leven staan voorop.

"Wij werken met elkaar aan een veilig, groen en internationaal dorp, dat in beweging is, waarbij we bouwen aan een solide basis, die duurzaam en toekomstbestendig is, waar we denken in mogelijkheden en iedereen meedoet."

Wethouder Klaver-Bouman: Een dorp in beweging

Uitgangspunten voor dit programma

- We werken aan een fietsverkeersveiliger en goed bereikbaar dorp met een bloeiende economie;
- We maken van het dorp, de duinen en het strand een prachtige plek voor inwoners en toeristische bezoekers om te recreëren en te verblijven;
- Schone lucht en kwaliteit van wonen en leven staan voorop.

Ambities 2030

- Wassenaar is goed bereikbaar en blijvend in beweging;
- Wassenaar benut de centrale ligging van de Randstad;
- Wassenaar biedt inwoners, omwonenden en bezoekers hoogwaardig groen, veelzijdige recreatie en voorzieningen;
- Verbeteren van de lucht- en leefkwaliteit.

Beoogde doelen 2030

1. Het sluiptverkeer is drastisch naar beneden in Wassenaar;
2. N44 van hoofdpijndossier naar kansenskaart. Het zorgvuldig benutten en inrichten van de N44 met aangrenzend gebied geeft kansen voor de leefbaarheid van Wassenaar;
3. Fietzers hebben meer en veiligere ruimte;
4. Het centrum van Wassenaar trekt meer bezoekers uit de wijde omtrek;
5. Wassenaar in de lift. Een ondernemend dorp met een goed vestigingsklimaat;
6. Duindigt is herleefd als recreatieve voorziening en draagt bij aan de economie van Wassenaar.

Resultaten/Producten

Discussienota's/onderzoeken

- Een visualisatie van de ideeën voor de N44, waar meer ruimte is voor fietsers en hoogwaardig OV, waardoor de verkeersdruk afneemt en wat bijdraagt aan een betere bereikbaarheid en schonere lucht*;
- Draagvlak creëren bij regiegemeenten, Rijkswaterstaat en het ministerie I&W, voor de opgestelde visie/kansenskaart voor de N44;
- Een verkeersplan voor het verbeteren van de bereikbaarheid en doorstroming. Realisatie van maatregelen uit het verkeersplan*;
- Discussienota nut en noodzaak Free WiFi Hotspots;
- Plan van aanpak voor een toekomstbestendige (week)markt, waarbij het aanbod gerelateerd is aan de behoefte qua voorzieningen en/of toerisme;
- Onderzoek lightrail en mogelijkheden minibus strand;
- Onderzoek/meting economisch rendement toerisme en recreatie;
- Onderzoek/meting luchtkwaliteit*;
- Een plan ontwikkelen voor een tweede in- en uitgang voor Duinrell, mogelijk onderdeel laten uitmaken van het verkeersplan;
- Alternatieve ontsluitingsmogelijkheden Buurtweg, mogelijk onderdeel laten uitmaken van het verkeersplan.

Beleidsnota's, plannen en verordeningen/richtlijnen

- Een vastgesteld plan voor Duindigt, dat in overleg met de provincie tot stand is gekomen;
- Beeldkwaliteitsplan voor het centrum waar het uitstillingsbeleid deel van uitmaakt;
- Inrichtingsplan Centrum, met toiletvoorziening en extra fietsparkeerplekken;
- Horeca-ontwikkeldkader;
- Leidraad toeristische bewegwijzering. Richten op verbeteren bestaande bewegwijzering;
- Herinrichten toegang strand Wassenaarse Slag;
- Plan voor de verbetering van de inrichting en de uitstraling van het Stadhoudersplein*;
- Fietsveiligheidsplan 2020*.

Uitvoering(sprojecten)

- Veilig (her)inrichten fietsroutes. Voorbereiding/uitwerking van de plannen en realisatie*;
- Onveilige fietssituaties in de duinen aanpakken;
- Communicatie om (verkeers)gedragsverandering te bewerkstelligen*;
- Herinrichting openbare ruimte Maaldrift;
- Aandacht voor het centrum met een VVV en evenementenkalender.

Going concern/blijvend aandacht voor

- Verkeersveiligheid rond scholen met School op Seef;
- Beheer openbare ruimte;
- De zichtbare beweging in het dorp communiceren, door successen kenbaar te maken met een communicatiekalender en presentaties aan de raad.

Samenhang - productonderdelen die bijdragen aan resultaten uit een andere Realisatieaanpak

- Communicatie om (verkeers-)gedragsverandering te bewerkstelligen heeft een relatie met het overkoepelend deel over communicatie;
- Fietsveiligheidsplan heeft een relatie met een veiliger dorp uit "Veilig, groen en internationaal dorp".
- Onderzoek/meting luchtkwaliteit heeft een relatie met een hoogwaardig leef- en woonklimaat uit Veilig, groen, internationaal dorp en CO₂ reductie uit Duurzaam en Toekomstbestendig.

Realisatieaanpak

IEDEREEN DOET MEE!

■ Wassenaar zijn we samen: vanuit de buurt zorgen we voor elkaar en voor onze omgeving.

■ Onze inwoners zijn zelfredzaam en waar nodig helpen we met een steun in de rug.

■ Cultuur, sport en beweging zijn belangrijk voor een vitale bevolking.

"Wij werken met elkaar aan een veilig, groen en internationaal dorp, dat in beweging is, waarbij we bouwen aan een solide basis, die duurzaam en toekomstbestendig is, waar we denken in mogelijkheden en iedereen meedoelt."

Wethouder I. Zweerts de Jong: Iedereen doet mee!

Uitgangspunten van dit programma

- Wassenaar zijn we samen: vanuit de buurt zorgen we voor elkaar en voor onze omgeving;
- Onze inwoners zijn zelfredzaam en waar nodig helpen we elkaar met een steun in de rug;
- Cultuur, sport en beweging zijn belangrijk voor een vitale en gezonde bevolking.

Ambities 2030

- Iedereen doet mee! gaat om alle inwoners van Wassenaar. Het is niet eenzijdig enkel vanuit de gemeente, iedereen is zelf ook actief en draagt zelf ook bij aan Wassenaar;
- Altijd moet worden afgevraagd of er in het beleid of in de plannen iets is dat een beperking zou kunnen opwerpen voor een groep inwoners. Deze aandacht wordt ook gevraagd voor de reeds bestaande (maatwerk-)voorzieningen;
- De mind-set van Iedereen doet mee! betreft ook het denken over hoe je zelf, als inwoner, iets teruggeeft waardoor iedereen mee kan doen. Je doet iets terug voor de samenleving en voor je omgeving. Vrijwilligerswerk moet leuk zijn!

Beoogde doelen 2030

- Bijdragen aan de vijf lange termijn doelen van het beleid sociaal domein:
  - Inwoners zijn zelfredzaam en kunnen zo lang mogelijk de regie over eigen leven houden
  - Inwoners groeien gezond en veilig op en kunnen zich maximaal ontwikkelen
  - Wassenaar is veilig en er is sociale cohesie
  - Er is een duurzaam systeem voor zorg en ondersteuning
  - Inwoners die hulp nodig hebben, krijgen de juiste ondersteuning op tijd;
- Realisatie van het Sociaal Domeinplein. Een duidelijke en integrale toegang tot het Sociaal Domein waar inwoners een steun in de rug krijgen en meer samenwerking tussen organisaties;
- Een gezonde en vitale samenleving door het stimuleren van sporten en bevorderen van gezondheid. Sporten draagt ook bij aan een sterker gemeenschapsgevoel;
- Participatie door het bevorderen van de verbindingen tussen inwoners met de focus op wat mensen wel kunnen in plaats van wat ze niet kunnen (inclusie);
- Organisaties en verenigingen stimuleren om samen te werken en om zich in te zetten voor de samenleving. Regiefunctie van de gemeente in kruisbestuiving tussen organisaties;
- 10% afname armoede: zonder armoede is het makkelijker om te participeren in de samenleving;
- Toegankelijke communicatie en bewegwijzering, wat bijdraagt aan het kunnen deelnemen aan de samenleving. Ook werkt dit preventief tegen schulden;
- Voor iedereen een plek in Wassenaar, we geven uitvoering aan regionale afspraken in het kader van Maatschappelijke zorg (beschermd wonen) en de Wet verplichte Ggz.
- Sport en cultuur (inclusief een theaterfunctie voor Wassenaar) dragen bij aan meer gemeenschapszin.

Resultaten/producten

Beleidsnota's, plannen en verordeningen/richtlijnen

- Nieuw subsidiebeleid, waarin de mate waarin wordt bijgedragen aan maatschappelijke doelen en de maatschappelijke ontwikkelingen worden gestimuleerd deel van de toetsingscriteria van zijn;
- Het nieuwe subsidiebeleid inrichten met uitgangspunt dat inzichtelijk wordt hoeveel geld naar welke taak gaat en of er overlap bestaat tussen organisaties in de activiteiten die ze uitvoeren;
- Lokaal sportakkoord (op basis van Nationaal sportakkoord);
- Nationaal preventieakkoord gezondheid;
- Gezondheidsnota. Relatie met Omgevingswet en Volksgezondheid;
- Opstellen en invoeren inburgeringsbeleid;
- Herijken cultuurplan met een duidelijke relatie met het sociaal domein*;
- Uitwerking Nota financiële zelfredzaamheid, Uitvoeringsplan schuldhulpverlening.

Uitvoering(sprojecten)

- Uitvoeren Re-integratie- en participatiebeleid;
- Inrichten van een integrale en heldere toegang sociaal domein (digitaal, telefonisch)*;
- Optimaliseren van de inzet van de sportformateur, niet voorzien in capaciteit voor de begeleiding van de sportformateur;
- Uitvoeringsplannen Sociaal domein, relatie met nota Langer zelfstandig thuis wonen*;
- Leggen van de verbinding van cultuuranker aan de Wassenaarse cultuurprijs waardoor de culturele verscheidenheid die Wassenaar te bieden heeft voor meer mensen zichtbaar wordt;
- Sociaal domein verankeren in het cultuurbeleid;
- Verbinding onderwijs en zorg: product nader te bepalen.

Samenhang – productonderdelen die bijdragen aan resultaten uit een andere realisatieaanpak

- Plan en bouw Sporthal uit Bouwen aan een solide basis;
- Sociaal domeinplein, besluit over een gedragen en maakbaar plan van aanpak en start uitvoering uit Bouwen aan een solide basis;
- De gunning en realisatie gymzaal uit Bouwen aan een solide basis;
- Uitvoering van het IHP, relatie met Bouwen aan een solide basis;
- Inzetten van de Warenar, relatie met Duurzaam en toekomstbestendig;
- Huisvesting van doelgroepen (o.a. beschermd wonen) verankeren in de Woonvisie uit Denken in mogelijkheden;
- Actief communiceren tegen overlast door alcohol- en drugsgebruik onder jongeren, relatie tussen Iedereen doet mee! en Veilig, groen en internationaal dorp;
- Bijdragen aan een onderzoek naar een sportgarantiefonds (opzetten en invoeren) en Heroverwegen beleid garantiestelling uit Bouwen aan een solide basis.

Realisatieaanpak

DUURZAAM EN TOEKOMSTBESTENDIG

■ We dragen bij aan het landelijk klimaatakkoord. Samen werken we aan de vermindering van de CO₂-uitstoot.

■ Het groen en de grote biodiversiteit zijn unieke kwaliteiten binnen de regio die we willen behouden.

■ We verzamelen ons afval op een efficiënte, duurzame en dienstverlenende wijze.

"Wij werken met elkaar aan een veilig, groen en internationaal dorp, dat in beweging is, waarbij we bouwen aan een solide basis, die duurzaam en toekomstbestendig is, waar we denken in mogelijkheden en iedereen meedoet."

Wethouder L. de Ridder: Duurzaam en toekomstbestendig

Uitgangspunten voor dit programma

- We dragen bij aan het landelijk klimaatakkoord. Samen met elkaar werken we aan de vermindering van de CO2-uitstoot;
- Het groen en de grote biodiversiteit is een unieke kwaliteit binnen de regio die we willen behouden;
- We verzamelen ons afval op een efficiënte, duurzame en dienstverlenende wijze;
- Duurzaamheid gaat iedereen aan. De inzet van inwoners draagt eraan bij dat huidige én toekomstige generaties hier goed kunnen wonen werken en recreëren zonder de omgeving te belasten.

Ambities 2030 (lange termijnvisie)

- Wassenaar is een gemeente die duurzaam en toekomstbestendig, zodat inwoners en omwonenden nog lange tijd kunnen blijven rekenen op de hoogwaardige voorzieningen. Kernwoorden hierbij zijn inclusie, participatie en duurzaamheid;
- Duurzaam en toekomstgericht komt tot uiting in de integrale benadering van de aanpak en communicatie voor klimaat, afval, biodiversiteit en circulaire economie.

Beoogde doelen 2030

- Wassenaar draagt met al haar beleid bij aan de Global Goals;
- De gemeente ondersteunt actief inwoners en ondernemers om bij te dragen aan de vermindering van CO2, direct én indirect;
- Duurzaamheid ondersteunende initiatieven van inwoners worden door de gemeente ondersteund;
- De gemeente, inwoners en ondernemers verminderen de eigen afvalstroom drastisch en dragen bij aan duurzame grondstoffen en circulaire economie. We communiceren eenduidig over wat er al gebeurt op vele gebieden (kalender);
- Als gemeente met de grootste biodiversiteit bevorderen wij deze onder meer met milieueducatie (op scholen en daarbuiten) en met ons beleid op behoud de soortenrijkdom;
- De gemeente betreft de jeugd actief bij de ontwikkeling van ons beleid én de methode. Dit kan bijvoorbeeld worden ingevuld via samenwerking met scholen.

Resultaten/producten

Discussienota's/onderzoeken

- Klimaatadaptatie; raad informeren over uitkomsten Klimaatstresstest, benoemen risicogebieden en als opportuun financieel voorstel in voorjaarsnota*.

Beleidsnota's, plannen en verordeningen/richtlijnen

- Transitievisie Warmte 2021*;
- Regionale Energie Strategie, welke is afgestemd met de Lokale Energie Strategie*.

Uitvoering(sprojecten)

- Ophalen bij inwoners wat zij nodig hebben om duurzamer te leven en communicatie over Global Goals;
- Bevorderen biodiversiteit en opstarten milieueducatie voor jeugd én volwassenen. Jeugdigen hierbij betrekken en rol geven in de communicatie*;
- Heldere en meer communicatie over de gemakkelijkere vergunningverlening voor de plaatsing van zonnepanelen;
- Communicatie over hoe 'gescheiden afvalinzameling' bijdraagt aan duurzaamheid;
- Eenduidige communicatie over zwerfafval en zichtbaar maken van de diverse initiatieven die op dit punt al worden uitgevoerd;
- Door ontwikkelen van de Klimaattafels, ook voor ondernemers;
- Steunen van project "Plastic-what else";
- Aanpak hoe kinderen kunnen worden betrokken bij het thema duurzaamheid. ;
- Ondersteunen van de werkgroep fairtrade i.h.k.v. bijdragen aan de Global Goals
- In de jaarrekening verantwoording afleggen over het eigen duurzame karakter en wat de gemeente zelf doet aan duurzaamheid;
- Samen met de andere bij Avalex aangesloten gemeenten streven naar een circulaire economie;
- Duurzame inkopen.

Samenhang – productonderdelen die bijdragen aan resultaten uit een andere realisatieaanpak

- Richtlijnen beheer openbare ruimte t.b.v. behouden biodiversiteit en beheer openbare ruimte uit Een dorp in beweging;
- Inzet van deelauto's, wat bijdraagt aan schone lucht en de doelstelling om 30% minder CO₂ uit te stoten in het verkeer uit Een dorp in beweging;
- Faciliterende rol t.b.v. 'zwembad klimaatneutraal' en verduurzamen gemeentelijk vastgoed uit Bouwen aan een solide basis;
- Het criterium duurzaamheid inbedden in het subsidiebeleid (aantoonbare aandacht voor de 'Global Goals') en Subsidiebeleid uit Iedereen doet mee!;
- Onderzoek/meting luchtkwaliteit heeft een relatie met een hoogwaardig leef- en woonklimaat uit Veilig, groen, internationaal dorp en CO₂ reductie uit Duurzaam en Toekomstbestendig.

Realisatieaanpak

BOUWEN AAN EEN SOLIDE BASIS

■ We zorgen voor een degelijk gemeentelijk huishoudboek gericht op toekomstige taken.

■ Het gemeentelijk bezit is dienstbaar aan de maatschappelijke opgaven.

■ Goede dienstverlening is ons uitgangspunt.

"Wij werken met elkaar aan een veilig, groen en internationaal dorp, dat in beweging is, waarbij we bouwen aan een solide basis, die duurzaam en toekomstbestendig is, waar we denken in mogelijkheden en iedereen meedoet."

Wethouder H. Schokker: Bouwen aan een solide basis

Uitgangspunten voor dit programma

- We zorgen voor een degelijk gemeentelijk huishoudboek gericht op toekomstige taken;
- Het gemeentelijk bezit is dienstbaar aan de maatschappelijke opgaven;
- Goede dienstverlening is ons uitgangspunt.

Ambities 2030

- Wassenaar beschikt over kwalitatief hoogwaardige voorzieningen;
- Wassenaar is financieel transparant;
- De gemeentelijke vastgoedportefeuille is teruggebracht tot de kern;
- Wassenaar is financieel goed voorbereid op de toekomst;
- De gemeente Wassenaar is een dienstverlenende en servicegerichte organisatie.

Beoogde doelen 2030

- Nieuwe voorzieningen worden gerealiseerd binnen vastgestelde termijnen en budgetten;
- De verhuur van vastgoed en gronden voldoet aan de Wet Markt en Overheid;
- De maatschappelijk relevante vastgoedportefeuille wordt efficiënt gebruikt en goed onderhouden;
- Grote investeringen zijn opgenomen in een Meerjaren Investeringsprogramma;
- Optimale inzet van eigen vermogen;
- De dienstverlening scoort hoger dan het landelijk gemiddelde ("Waarstaatjegemeente").

Resultaten/Producten

Discussienota's/onderzoeken

- Discussienota over hoe onze middelen (geld, vastgoed, grond) maatschappelijk te laten werken, wat bijdraagt aan een degelijk gemeentelijk huishoudboek, gericht op toekomstige taken (van incidenteel naar structureel verbeteren).

Beleidsnota's, plannen en verordeningen/richtlijnen

- Accommodatiebeleid en vastgoedbeleid;
- Regeling invoering kostendekkende huren Grond en Vastgoed;
- Heroverwegen beleid garantiestelling m.b.t. sport;
- Actualisatie beheerplan Vastgoed;
- Uitvoeringsplan verduurzamen van gemeentelijk vastgoed;
- Jaarlijkse actualisatie van het Meerjaren Investeringsprogramma;
- Een plan voor de Herontwikkeling van de vml. Den Deyl-school, inclusief een Sociaal Domeinplein, dat dienstbaar is aan maatschappelijke opgaven (toegang tot het Sociaal Domein, samenwerking tussen organisaties bevorderen).

Uitvoering(sprojecten)

- Gerichte verkoop onroerend goed;
- Nieuwe huurcontracten verhuur gronden en vastgoed;
- Uitvoering verduurzamingsmaatregelen vastgoed*;

- Bouw sporthal, die dienstbaar is aan maatschappelijke opgaven (gezondheid, sociale cohesie);
- Een nieuwe gymzaal, die dienstbaar is aan maatschappelijke opgaven (gezondheid, sociale cohesie);
- Start bouwproject Herontwikkeling van de vml. Den Deyl-school*;
- Uitvoering Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het onderwijs;
- Uitvoering maatregelen Notitie Dienstverlening Wassenaar 2019-2022, w.o. ook Pilots Participatie.

Samenhang - productonderdelen die bijdragen aan resultaten uit een andere Realisatieaanpak

- Regeling huurcompensatie (als daarvoor wordt gekozen t.a.v. kostendekkende huren) en Subsidiebeleid uit Iedereen doet mee!.

Realisatieaanpak

DENKEN IN MOGELIJKHEDEN

■ Er komt een cultuuromslag die in lijn is met de Omgevingswet waarmee échte participatie beter vorm kan krijgen.

■ We gaan passend bouwen en voegen woningen toe voor jongeren, gezinnen en ouderen.

■ We dragen zorg voor onze monumenten, zoals raadhuis De Paauw.

"Wij werken met elkaar aan een veilig, groen en internationaal dorp, dat in beweging is, waarbij we bouwen aan een solide basis, die duurzaam en toekomstbestendig is, waar we denken in mogelijkheden en iedereen meedoet."

Wethouder K. Wassenaar: Denken in mogelijkheden

Uitgangspunten voor dit programma

- Er komt een cultuurslag die in lijn is met de Omgevingswet waarmee échte participatie vorm kan krijgen;
- We gaan passend bouwen en voegen woningen toe voor jongeren, gezinnen en ouderen;
- We dragen zorg voor onze monumenten, zoals raadhuis De Paauw.

Ambities 2030

- Planvorming geschiedt met of vanuit de samenleving;
- De gemeente denkt mee en adviseert;
- In Wassenaar wordt “leren door te proberen” regelmatig toegepast;
- Woonkwaliteit wordt geboden aan alle leeftijden;
- We realiseren met respect voor wat van waarde is, maar maken ook transformatie en aanpassing mogelijk;
- Gemeentelijke monumenten zijn goed onderhouden.

Beoogde doelen 2030

- Diverse participatietrajecten zijn doorlopen en burgerinitiatieven gerealiseerd, waarbij, zo nodig, de gemeente heeft meegedacht en geadviseerd;
- Een groene zone Valkenburg is in overleg met betrokken partijen gerealiseerd;
- Gemiddeld per jaar zijn er 50 tot 75 woningen toegevoegd, zowel in de vrije als de sociale sector;
- De mogelijkheden voor het aanpassen van monumenten of beeldbepalende elementen, zoals bijvoorbeeld nemen van duurzaamheidsmaatregelen, zijn verbeterd;
- De Paauw is in haar volle eer en glorie hersteld.

Resultaten/Producten

Beleidsnota's, plannen en verordeningen/richtlijnen

- Een inrichtingsplan voor de Groene zone Valkenburg;
- Ontwikkelpplan/-visie + ontwerp bestemmingsplan voor het Havengebied;
- Richtlijnen bomenbeheer;
- Nieuwe regeling kapvergunning door middel van wijziging APV;
- Aanpassing regelgeving aan duurzaamheidseisen/-regels;
- Een plan voor de restauratie en het gebruik van de Paauw in de toekomst.

○

Uitvoering(sprojecten)

- Een, in de geest van de omgevingswet doorlopen procedure (dus: denken in mogelijkheden) voor de aanpassing van een Rijksmonument in de geest van de Omgevingswet;
- Afwikkeling van de instandhoudingsprocedure Ivice.

Samenhang - productonderdelen die bijdragen aan resultaten uit een andere Realisatieaanpak

- Een pilot waarbij via participatie en een omgevingstafel, een project tot stand is gekomen en waarbij duurzaamheid en financierbaarheid aandacht krijgen en Uitvoeren maatregelen notitie Dienstverlening Wassenaar 2019-2022 uit Bouwen aan een solide basis;
- Een toetsingskader voor een gedragen en maakbare marktinitiatief, met als elementen/criteria:
  - de woonvisie en woonprogrammering;
  - ontwikkellocaties;
  - ruimtelijke kwaliteit per locatie;
  - participatie bij gebiedsontwikkeling;

als onderdeel van de planvorming en realisatie van locaties, w.o. de herontwikkeling van de vml. Den Deyl-school uit Bouwen aan een solide basis.